

พฤติกรรมการณ์พนันในสังคมไทย

นางสาว นิสาชล ลีรัตนกร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-5988-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 9 พ.ย. 2548

I 21656216

THE GAMBLING BEHAVIOR IN THAI SOCIETY

Miss Nisachon Leerattanakorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics in Economics

Faculty of Economics

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-5988-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พฤติกรรมการเล่นพนันในสังคมไทย

โดย

นางสาว นิสาชล ลีรัตนกร

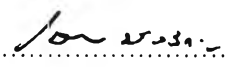
สาขาวิชา

เศรษฐศาสตร์

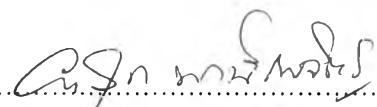
อาจารย์ที่ปรึกษา

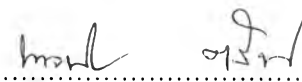
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นवलน้อย ตีร์รัตน์

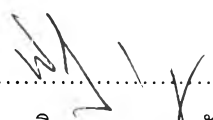
คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

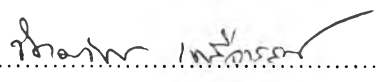
.... คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.โสทธิธร มัลลิกะมาส)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นवलน้อย ตีร์รัตน์)

.... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พิเชต เจษฎานัตร์)

.... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตตภัทร เกรือวรรณ)

นิสาชล ลีรัตนกร : พฤติกรรมการเล่นพนันในสังคมไทย. (THE GAMBLING BEHAVIOR IN THAI SOCIETY) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. นवलน้อย ศรีรัตน์, 149 หน้า. ISBN 974-17- 5988-6

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-Economic Factors) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเล่นการพนัน และรูปแบบการพนันที่เลือกเล่นในสังคมไทย ทั้งนี้ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพและสถานภาพการสมรส การวิเคราะห์ได้อาศัยแบบจำลอง Binomial Logit Model โดยใช้วิธีประมาณค่าแบบ Maximum Likelihood Estimation และใช้ข้อมูลภาคตัดขวางที่ได้จากโครงการวิจัยเรื่อง เศรษฐกิจการพนัน: ทางเลือกเชิงนโยบาย ของคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนทั้งสิ้น 5,426 ตัวอย่าง ที่เก็บในช่วงปีพ.ศ. 2543-2544

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเล่นพนันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้และอายุ โดยเพศชายมีความน่าจะเป็นในการเล่นพนันมากกว่าเพศหญิง กลุ่มผู้ที่มีรายได้สูงมีความน่าจะเป็นในการเล่นพนันมากกว่ากลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อย แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่มีรายได้น้อยจะมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อรายได้สูงกว่าผู้ที่มีรายได้สูง การศึกษาที่สูงขึ้นทำให้มีพฤติกรรมเล่นพนันลดลง ผู้ที่มีสถานภาพสมรสมีความน่าจะเป็นที่จะเล่นพนันสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็น โสด เป็นหม้าย หย่าร้างหรือแยกกันอยู่ และผู้ที่มีอายุระหว่าง 23-50 ปี มีความน่าจะเป็นในการเล่นพนันสูงสุด นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีความน่าจะเป็นที่จะเล่นพนันหายผลตัวเลขสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ ผู้ที่มีรายได้สูง ผู้ที่มีการศึกษาน้อย ผู้ที่มีสถานภาพสมรสและผู้ที่มีอายุระหว่าง 36- 50 ปี ส่วนผู้ที่มีความน่าจะเป็นที่จะเล่นพนันในบ่อนหรือทายผลกีฬาสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ ผู้บริโกลที่เป็นเพศชาย ผู้ที่มีรายได้สูง ผู้ที่มีการศึกษาน้อยและผู้ที่มีสถานภาพโสด

สาขาวิชา.....เศรษฐศาสตร์..... ทยมือชื่อนิสิต..... นิสาชล ลีรัตนกร
ปีการศึกษา.....2547..... ทยมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... นवलน้อย ศรีรัตน์

4485571529: Major Economics

KEY WORD: GAMBLING / GAMBLING IN THAI SOCIETY

NISACHON LEERATTANAKORN:THE GAMBLING BEHAVIOR IN THAI SOCIETY. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. NUALNOI TREERAT, Ph.D., 149 pp. ISBN 974-17-5988-6

The propose of this thesis is to analyze the Socio-Economic factors that affect gambling behavior of Thai people by adopting Binomial Logit Model and using Maximum Likelihood Estimation technique. The factors proposing in this thesis are gander, age, educational level, income, occupation and marital status. This study uses data from the research project on gambling economy of Faculty of Economics, Chulalongkorn University, collecting during 2001 – 2002.

The results show that gender, marital status, educational level, income and age significantly affect gambling behavior. The probability to gamble is higher in the man than the woman and the single than the couple. A person in 23-50 years old of age has the highest probability to play a game. And if a person has lower education or higher income, the probability to gambling increases. However, the results also indicate that the ratio of gambling expenditure to income in the poor is higher than the rich. The probability to play the numbers game is high for a person with lower education or higher income or a person in 35-50 years old of age. And the probability to gamble is higher in a couple than a single. The probability to play in gambling house or to play sport betting is higher in the man than the woman, the single than the couple. And if a person has lower education or higher income, the probability to gambling is increase.

Field of study.....Economics ..... Student's signature..... Nisachon Leerattanakorn .....
Academic year.....2004..... Advisor's signature..... N. Treerat .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวลน้อย ศรีรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้สละเวลาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาอย่างสูงจากศาสตราจารย์ ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร ที่ให้เกียรติเป็นประธานการสอบวิทยานิพนธ์และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความเรียบร้อยสมบูรณ์ พร้อมกันนั้นขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. พิชณศ เจษฎาฉัตร และรองศาสตราจารย์ ดร. จิตตภัทร เครือวรรณ เป็นอย่างสูงที่ให้คำปรึกษาด้านทฤษฎีและการสร้างแบบจำลอง ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สังสิต พิริยะรังสรรค์ และดร. ยงยุทธ ไชยพงษ์ เป็นอย่างสูง ที่อนุเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ในการศึกษา

ขอขอบคุณ คุณทองศักดิ์ ทูระพันธ์และคุณธานี ชัยวัฒน์ ที่ได้สละเวลาให้ความรู้และความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์เสมอมา

ตลอดจนขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ซึ่งได้ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาและเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด

คุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอมอบแด่ บิดา มารดาและอาจารย์ทุกๆ ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้เขียน หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูป.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.4 วิธีการวิเคราะห์.....	6
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.7 องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์	7
บทที่ 2 ทฤษฎีการพนัน.....	8
บทที่ 3 วรรณกรรมปริทัศน์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
บทที่ 4 วิธีการศึกษา.....	60
4.1 แนวคิดในการศึกษา.....	60
4.2 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	62
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4.3.1 การวิเคราะห์ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม	
กับรูปแบบพฤติกรรมการเล่นพนัน	62
4.3.2 การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการเล่นพนัน	62
4.4 แบบจำลองที่ใช้ในการประมาณค่า.....	63
4.5 การประมาณค่าพารามิเตอร์.....	65
4.6 การทดสอบค่าพารามิเตอร์.....	66
4.7 ตัวแปรและสมมติฐานเบื้องต้นที่ใช้ในงานวิจัย.....	68
บทที่ 5 ผลการศึกษา	73
5.1 ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง.....	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 การวิเคราะห์ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม	
กับรูปแบบพฤติกรรมการเล่นพนัน	75
5.3 การวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยกำหนดพฤติกรรม	
การเล่นพนันในสังคมไทย.....	92
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	115
6.1 สรุปผลการวิจัย	115
6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	118
6.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	119
รายการอ้างอิง	121
ภาคผนวก.....	126
ภาคผนวก ก ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง.....	127
ภาคผนวก ข แบบจำลองจากการประมวลผล โดยโปรแกรม SPSS for Windows	132
ภาคผนวก ค ค่า Exp (B).....	147
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	149

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	จำนวนเงินรวมทั้งปีที่เล่นพนันและจำนวนประชากรที่เล่นการพนัน ในรอบปี แยกตามประเภทการพนัน 5
ตารางที่ 4.1	ตัวอย่างการคำนวณ The Overall Percent Correctly Estimated.....68
ตารางที่ 5.1	ร้อยละของตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มอาชีพและประเภทของพฤติกรรม 84
ตารางที่ 5.2	ร้อยละของตัวอย่างที่เล่นพนันจำแนกตามเหตุผลที่เล่นพนัน และประเภทของการพนัน.....84
ตารางที่ 5.3	สัดส่วนรายได้ที่ใช้ในการเล่นพนันแต่ละประเภทต่อรายได้ จำแนกตามระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 85
ตารางที่ 5.4	คำจำกัดความของตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในแบบจำลอง พฤติกรรมการเล่นพนันในสังคมไทย 93
ตารางที่ 5.5	การประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการเล่นพนัน แบบจำลองที่ 1 95
ตารางที่ 5.6	การประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการเล่นพนัน แบบจำลองที่ 2 96
ตารางที่ 5.7	การประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการเล่นพนัน แบบจำลองที่ 3 98
ตารางที่ 5.8	การเปรียบเทียบผลการพยากรณ์พฤติกรรมการเล่นพนัน ที่ได้จากการสำรวจจากผลของสมการในตารางที่ 5.7 101
ตารางที่ 5.9	ค่าความน่าจะเป็นในการเล่นพนันของตัวอย่างในแต่ละกรณี 103
ตารางที่ 5.10	การประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการเล่นพนัน ทายผลตัวเลข แบบจำลองที่ 1 104
ตารางที่ 5.11	การประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการเล่นพนัน ทายผลตัวเลข แบบจำลองที่ 2 106
ตารางที่ 5.12	การเปรียบเทียบผลการพยากรณ์พฤติกรรมการเล่นพนันทายผลตัวเลข ที่ได้จากการสำรวจ.....108
ตารางที่ 5.13	ค่าความน่าจะเป็นในการเล่นพนันทายผลตัวเลขของตัวอย่างในแต่ละกรณี 109
ตารางที่ 5.14	การประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการเล่นพนัน ในบ่อนหรือทายผลกีฬา แบบจำลองที่ 1.....110

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 5.15	การประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการเล่นพนัน ในบ่อนหรือทายผลกีฬา แบบจำลองที่ 2..... 111
ตารางที่ 5.16	การเปรียบเทียบผลการพยากรณ์พฤติกรรมการเล่นพนันในบ่อน หรือทายผลกีฬาได้จากการสำรวจ 113
ตารางที่ 5.17	ค่าความน่าจะเป็นในการเล่นพนันในบ่อน หรือทายผลกีฬาของตัวอย่างในแต่ละกรณี..... 114
ตารางที่ 6.1	สรุปผลการศึกษา..... 117
ตารางที่ ก.1	ร้อยละของตัวอย่างที่เล่นพนันจำแนกตามเพศ 128
ตารางที่ ก.2	ร้อยละของตัวอย่างที่เล่นพนันจำแนกตามสถานภาพการสมรส 128
ตารางที่ ก.3	ร้อยละของตัวอย่างที่เล่นพนันจำแนกตามอายุ 128
ตารางที่ ก.4	ร้อยละของตัวอย่างที่เล่นพนันจำแนกตามระดับการศึกษา..... 129
ตารางที่ ก.5	ร้อยละของตัวอย่างที่เล่นพนันจำแนกตามอาชีพ 129
ตารางที่ ก.6	ร้อยละของตัวอย่างที่เล่นพนันจำแนกตามระดับรายได้..... 130
ตารางที่ ก.7	ร้อยละของตัวอย่างที่เล่นพนันรูปแบบต่างๆ จำแนกตามเพศ..... 130

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ 2.1	อรรถประโยชน์ของ Risk-Averse.....	13
รูปที่ 2.2	อรรถประโยชน์ของ Risk-Lover.....	14
รูปที่ 2.3	อรรถประโยชน์ของความสุขที่ได้จากการเล่นพนัน.....	15
รูปที่ 2.4	Markowitz's Utility Curve above Present Wealth.....	16
รูปที่ 2.5	Markowitz's Utility Curve	17
รูปที่ 2.6	Situation Involving Indivisibility of Expenditure.....	18
รูปที่ 2.7	Kwang's Utility Curve	19
รูปที่ 4.1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	61
รูปที่ 4.2	กราฟของโลจิสติก	64
รูปที่ 5.1	ร้อยละของตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามเพศและรูปแบบพฤติกรรม	75
รูปที่ 5.2	ร้อยละของตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามสถานภาพการสมรส และรูปแบบพฤติกรรม	77
รูปที่ 5.3	ร้อยละของตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามกลุ่มอายุและรูปแบบพฤติกรรม.....	78
รูปที่ 5.4	ร้อยละของตัวอย่างที่เล่นพนันสลากกินแบ่งรัฐบาล หวยใต้ดิน หวยอมสิน จำแนกตามกลุ่มอายุ	79
รูปที่ 5.5	ร้อยละของตัวอย่างที่เล่นพนันฟุตบอล พนันในบ่อน และพนันกีฬาที่บ้าน จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	80
รูปที่ 5.6	ร้อยละของตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษา และรูปแบบพฤติกรรม.....	81
รูปที่ 5.7	ร้อยละของตัวอย่างที่เล่นพนันสลากกินแบ่งรัฐบาล หวยใต้ดิน หวยอมสิน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	82
รูปที่ 5.8	ร้อยละของตัวอย่างที่เล่นพนันฟุตบอล พนันในบ่อน และพนันกีฬาที่บ้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	83
รูปที่ 5.9	โครงสร้างตัวอย่างที่เคยเล่นพนันในอดีต	86
รูปที่ 5.10	โครงสร้างตัวอย่างที่เคยเล่นพนันในรอบปีที่ผ่านมา.....	87
รูปที่ 5.11	ร้อยละของตัวอย่างที่สนับสนุนให้มีการเปิดบ่อนการพนัน อย่างถูกกฎหมาย	88
รูปที่ 5.12	ร้อยละของตัวอย่างที่สนับสนุนให้มีการเล่นพนันฟุตบอลและกีฬาอื่นๆ อย่างถูกกฎหมาย	89

สารบัญรูป (ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 5.13	ร้อยละของตัวอย่างที่สนับสนุนให้มีสลากรอดโต.....90
รูปที่ 5.18	ร้อยละของตัวอย่างที่สนับสนุนให้มีสลากรู้ผลทันที 91